

UNIA EUROPEJSKA

PARLAMENT EUROPEJSKI

RADA

**Strasburg, 6 października 2021 r.
(OR. en)**

**2020/0289 (COD)
LEX 2123**

**PE-CONS 63/1/21
REV 1**

**ENV 531
JUR 424
JUSTCIV 119
INF 229
ONU 67
CODEC 1103**

**ROZPORZĄDZENIE
PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
ZMIENIAJĄCE ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 1367/2006
W SPRAWIE ZASTOSOWANIA POSTANOWIEŃ KONWENCJI Z AARHUS
O DOSTĘPIE DO INFORMACJI, UDZIALE SPOŁECZEŃSTWA
W PODEJMOWANIU DECYZJI ORAZ DOSTĘPIE DO SPRAWIEDLIWOŚCI
W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH ŚRODOWISKA
DO INSTYTUCJI I ORGANÓW WSPÓLNOTY**

ROZPORZĄDZENIE
PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/...

z dnia 6 października 2021 r.

**zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 w sprawie zastosowania postanowień
Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji
oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska
do instytucji i organów Wspólnoty**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 192 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą²,

¹ Dz.U. C 123 z 9.4.2021, s. 66.

² Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 5 października 2021 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym)] oraz decyzja Rady z dnia 6 października 2021 r.

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Unia i jej państwa członkowskie są stronami Konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ (EKG ONZ) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska („konwencja z Aarhus”)¹, i każde z nich ma własne, a także wspólne obowiązki i zobowiązania wynikające z tej konwencji.
- (2) Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady² przyjęto, by przyczynić się do wywiązania się z zobowiązań wynikających z konwencji z Aarhus poprzez ustanowienie zasad stosowania jej postanowień do instytucji i organów Unii.

¹ Decyzja Rady 2005/370/WE z 17 lutego 2005 r. w sprawie zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (Dz.U. L 124 z 17.5.2005, s. 1).

² Rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z 6 września 2006 r. w sprawie zastosowania postanowień Konwencji z Aarhus o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska do instytucji i organów Wspólnoty (Dz.U. L 264 z 25.9.2006, s. 13).

- (3) W komunikacie z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu Komisja zobowiązała się rozważyć przeprowadzenie przeglądu rozporządzenia (WE) nr 1367/2006, by poprawić dostęp do administracyjnej i sądowej kontroli na szczeblu UE dla obywateli i organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony środowiska, mających szczególne obawy co do zgodności z prawem ochrony środowiska aktów administracyjnych wywierających wpływ na środowisko. Komisja zobowiązała się również podjąć działania mające poprawić dostęp obywateli i organizacji pozarządowych do wymiaru sprawiedliwości przed sądami krajowymi we wszystkich państwach członkowskich. W tym celu Komisja wydała komunikat z dnia 14 października 2020 r. w sprawie poprawy dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska w UE i jej państwach członkowskich, w którym stwierdziła, że „dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, zarówno przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), jak i przed sądami krajowymi orzekającymi jako sądy Unii, to ważny środek wspierający transformację przewidzianą w Europejskim Zielonym Ładzie oraz umacniający rolę kontrolną społeczeństwa obywatelskiego w przestrzeni demokratycznej”.
- (4) Bez uszczerbku dla uprawnień TSUE do podziału kosztów postępowania, koszty postępowań sądowych prowadzonych na mocy rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 nie mogą być zaporowe, zgodnie z art. 9 ust. 4 konwencji z Aarhus. W związku z tym instytucje i organy Unii będą w takich postępowaniach starały się ponosić tylko uzasadnione koszty i występować tylko o zwrot takich kosztów.

- (5) Uwzględniając postanowienia art. 9 ust. 3 i 4 konwencji z Aarhus oraz ustalenia i rady Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus w sprawie ACCC/C/2008/32, należy dostosować prawo Unii do postanowień konwencji z Aarhus o dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska zgodnie z podstawowymi zasadami prawa Unii i jej systemem kontroli sądowej.
- (6) W decyzji Rady (UE) 2018/881¹ Rada wezwała do analizy dostępnych dla Unii możliwości ustosunkowania się do ustaleń Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus, a następnie w razie potrzeby do przedstawienie wniosku dotyczącego zmiany rozporządzenia (WE) nr 1367/2006. Ponadto Parlament Europejski zwrócił się o zmianę rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 w swoich rezolucjach z dnia 15 listopada 2017 r. w sprawie „Planu działania na rzecz przyrody, ludzi i gospodarki”², z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie przeglądu wdrażania polityki ochrony środowiska UE³ oraz z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu⁴.

¹ Decyzja Rady (UE) 2018/881 z 18 czerwca 2018 r. wzywająca Komisję do przedłożenia analizy opcji, jakimi Unia dysponuje, by zająć się kwestiami podniesionymi w ustaleniach Komitetu ds. Przestrzegania Konwencji z Aarhus w sprawie ACCC/C/2008/32 i, w stosownym przypadku, mając na uwadze wyniki analizy, wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1367/2006 (Dz.U. L 155 z 19.6.2018, s. 6).

² OJ C 356 z 4.10.2018, s. 38.

³ OJ C 356 z 4.10.2018, s. 84.

⁴ OJ C 270 z 7.7.2021, s. 2.

- (7) Art. 9 ust. 3 konwencji z Aarhus stanowi, że każda ze stron w swoim prawie krajowym ma zapewnić członkom społeczeństwa spełniającym wymagania określone w prawie krajowym dostęp do sądowej lub innej procedury odwoławczej umożliwiającej kwestionowanie legalności z przyczyn merytorycznych lub formalnych decyzji, działań lub zaniechań naruszających przepisy prawa krajowego w dziedzinie środowiska. Administracyjna procedura odwoławcza ustanowiona w rozporządzeniu (WE) nr 367/2006 uzupełnia ogólny unijny system kontroli sądowej dający członkom społeczeństwa możliwość kontroli aktów administracyjnych przez bezpośrednie odwołanie do sądów na poziomie Unii, na podstawie art. 263 akapit czwarty Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej, oraz, zgodnie z art. 267 TFUE, za pośrednictwem sądów krajowych. Zasadniczymi elementami tego systemu są prawo i obowiązek sądów krajowych do wystąpienia do TSUE o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym na podstawie art. 267 TFUE. Na podstawie art. 267 TFUE, zgodnie z wykładnią TSUE, sądy krajowe państw członkowskich są integralną częścią systemu ochrony sądowej w Unii jako sądy powszechne prawa UE¹.
- (8) Ustanowione w rozporządzeniu (WE) nr 1367/2006 ograniczenie zakresu wewnętrznej procedury odwoławczej do aktów administracyjnych indywidualnie adresowanych jest główną przyczyną niedopuszczalności wniosków o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej składanych przez organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska na mocy art. 10 tego rozporządzenia, również w przypadku aktów administracyjnych o szerszym zakresie stosowania. Należy zatem rozszerzyć zakres wewnętrznej procedury odwoławczej określony w tym rozporządzeniu, by objąć nią akty nieustawodawcze o zasięgu ogólnym.

¹ Opinia Trybunału z dnia 8 marca 2011 r., „Ustanowienie jednolitego systemu rozstrzygania sporów patentowych”, 1/09, ECLI:EU:C:2011:123, pkt 80.

- (9) Zakres stosowania rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 obejmuje akty przyjęte zgodnie z prawem ochrony środowiska. Art. 9 ust. 3 konwencji z Aarhus przewiduje natomiast możliwość zakwestionowania działań lub zaniechań, które „naruszają” prawo w dziedzinie środowiska. Należy zatem wyjaśnić, że wewnętrzną procedurę odwoławczą należy prowadzić w celu sprawdzenia, czy dany akt administracyjny narusza prawo ochrony środowiska.
- (10) W ocenie, czy akt administracyjny zawiera postanowienia, które mogą ze względu na swoje skutki naruszać prawo ochrony środowiska, należy rozważyć, czy takie postanowienia mogą mieć negatywny wpływ na osiągnięcie celów polityki Unii w dziedzinie środowiska określonych w art. 191 TFUE. W takim przypadku wewnętrzna procedura odwoławcza powinna obejmować również akty przyjęte w ramach realizacji polityki w innych dziedzinach niż polityka Unii w dziedzinie środowiska.
- (11) Na podstawie art. 263 TFUE, zgodnie z wykładnią TSUE, dany akt należy uznać za mający skutki zewnętrzne, a zatem może być przedmiotem wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej, jeżeli ma wywierać skutki prawne wobec osób trzecich. Akty o charakterze przygotowawczym, zalecenia, opinie i inne akty niewiążące, które nie wywierają skutków prawnych wobec osób trzecich i nie mogą być w związku z tym uznane za mające skutki zewnętrzne zgodnie z orzecznictwem TSUE, nie powinny zatem być uznane za akty administracyjne na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1367/2006¹.

¹ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 3 października 2013 r., *Inuit Tapiriit Kanatami i in. przeciwko Parlamentowi i Radzie*, C-583/11 P, ECLI:EU:C:2013:625, pkt 56.

- (12) Aby zapewnić spójność prawa, uznaje się, że dany akt wywiera skutki prawne, a zatem może być przedmiotem wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej na podstawie art. 263 TFUE, zgodnie z wykładnią TSUE¹. Uznanie aktu za wywierający skutki prawne oznacza, że może on być przedmiotem wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej niezależnie od jego formy, ponieważ jego charakter rozpatruje się pod kątem jego skutków, celu i treści².
- (13) Aby dać wystarczająco dużo czasu na właściwe przeprowadzenie postępowania odwoławczego, należy przedłużyć terminy określone w rozporządzeniu (WE) nr 1367/2006 na złożenie wniosku o wszczęcie administracyjnej procedury odwoławczej oraz terminy mające zastosowanie do instytucji i organów Unii na udzielenie odpowiedzi na takie wnioski.
- (14) Zgodnie z orzecznictwem TSUE³ organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska lub inni członkowie społeczeństwa występujący z wnioskiem o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej w odniesieniu do aktu administracyjnego mają obowiązek – przy podawaniu przyczyn złożenia wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej – wskazać okoliczności faktyczne i argumenty prawne, które mogą uzasadniać poważne wątpliwości.

¹ Zob. wyrok w sprawie C-583/11 P, pkt 56.

² Wyroki Trybunału Sprawiedliwości: z dnia 10 grudnia 1957 r., *Usines à tubes de la Sarre przeciwko Wysokiej Władzy*, 1/57 i 14/57, ECLI:EU:C:1957:13, pkt 114; z dnia 31 marca 1971 r., *Komisja przeciwko Radzie*, 22/70, ECLI:EU:C:1971:32, pkt 42; z dnia 16 czerwca 1993 r., *Francja przeciwko Komisji*, C-325/91, ECLI:EU:C:1993:245, pkt 9; z dnia 20 marca 1997 r., *Francja przeciwko Komisji*, C-57/95, ECLI:EU:C:1997:164, pkt 22; z dnia 13 października 2011 r., *Deutsche Post i Niemcy przeciwko Komisji*, C-463/10 P i C-475/10 P, ECLI:EU:C:2011:656, pkt 36.

³ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 12 września 2019 r. *TestBioTech przeciwko Komisji*, C-82/17 P, ECLI:EU:C:2019:719, pkt 69.

- (15) Zakres postępowań odwoławczych prowadzonych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 powinien obejmować zarówno materialną, jak i proceduralną legalność zaskarżonego aktu. Zgodnie z orzecnictwem TSUE postępowanie prowadzone na podstawie art. 263 akapit czwarty TFUE i art. 12 rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 nie może opierać się na podstawach lub dowodach, których nie ujęto we wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej, gdyż w takim przypadku określony w art. 10 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1367/2006 wymóg uzasadnienia takiego wniosku stałby się nieskuteczny, a przedmiot postępowania wszczętego na podstawie wniosku można by zmieniać¹.
- (16) Akty przyjęte przez organy publiczne państw członkowskich, w tym przyjęte na poziomie państwa członkowskiego krajowe środki wykonawcze wymagane na mocy aktu o charakterze nieustawodawczym przyjętego na mocy prawa Unii, nie należą do zakresu stosowania rozporządzenia (WE) nr 1367/2006, zgodnie z Traktatami i zasadą autonomii sądów krajowych.
- (17) Organizacje pozarządowe działające na rzecz ochrony środowiska i inni członkowie społeczeństwa powinny mieć prawo do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej w odniesieniu do aktów administracyjnych i zaniechań instytucji i organów Unii zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu (WE) nr 1367/2006 w brzmieniu zmienionym niniejszym rozporządzeniem.
- (18) Członkowie społeczeństwa, którzy wykazują, że ich prawa doznały uszczerbku, powinni wykazać, że doszło do naruszenia ich praw. Może ono polegać na nieuzasadnionym ograniczeniu takich praw lub utrudnianiu ich wykonywania.

¹ Zob. wyrok w sprawie C-82/17 P, pkt 39.

- (19) Członkowie społeczeństwa nie muszą udowadniać, że dane akty dotyczą ich bezpośrednio i indywidualnie w rozumieniu art. 263 akapit czwarty TFUE, zgodnie z wykładnią TSUE¹. Aby jednak uniknąć sytuacji, w której członkowie społeczeństwa mają nieograniczone prawo do składania wniosków o wszczęcie procedury odwoławczej („actio popularis”), czego konwencja z Aarhus nie wymaga, powinni oni wykazać, że dany akt dotyczy ich bezpośrednio w porównaniu z ogółem społeczeństwa, na przykład do takich sytuacji może należeć, z orzecnictwem TSUE², bezpośrednie zagrożenie ich zdrowia i bezpieczeństwa lub naruszenie prawa przysługującego im na mocy prawodawstwa Unii, wynikające z zarzucanego naruszenia prawa ochrony środowiska.
- (20) Wykazując wystarczający interes publiczny, członkowie społeczeństwa powinni wspólnie wykazać zarówno istnienie interesu publicznego w zachowaniu, ochronie i poprawie jakości środowiska, ochronie zdrowia ludzkiego, ostrożnym i racjonalnym wykorzystywaniu zasobów naturalnych lub przeciwdziałaniu zmianie klimatu, jak i poparcie wystarczającej liczby osób fizycznych lub prawnych w całej Unii dla ich wniosku o wszczęcie procedury odwoławczej, poprzez zebranie ich podpisów odręcznych lub cyfrowych.

¹ Wyrok Trybunału z 15 lipca 1963 r., *Plaumann przeciwko Komisji*, 25/62, ECLI:EU:C:1963:17.

² Wyroki Trybunału z 25 lipca 2008 r., *Janecek*, C-237/07, ECLI:EU:C:2008:447, z 1 czerwca 2017 r., *Folk*, C-529/15, ECLI:EU:C:2017:419, i z 3 października 2019 r., *Wasserleitungsverband Nördliches Burgenland i in.*, C-197/18, ECLI:EU:C:2019:824.

- (21) Aby zapewnić skuteczne wewnętrzne procedury odwoławcze, a w szczególności aby zapewnić, że wnioski o wszczęcie procedury odwoławczej będą w stosownych przypadkach spełniać kryteria określone w rozporządzeniu (WE) nr 1367/2006 i wskazywać okoliczności faktyczne lub argumenty prawne, które mogą uzasadniać poważne wątpliwości co do oceny dokonanej przez instytucję lub organ Unii¹, członkowie społeczeństwa powinni być reprezentowani przez organizację pozarządową działającą na rzecz ochrony środowiska spełniającą kryteria określone w rozporządzeniu (WE) nr 1367/2006, w brzmieniu zmienionym niniejszym rozporządzeniem, albo przez prawnika uprawnionego do występowania przed sądem państwa członkowskiego.
- (22) Jeżeli instytucja lub organ Unii otrzyma więcej niż jeden wniosek o wszczęcie procedury odwoławczej w sprawie tego samego aktu lub zaniechania i połączy te wnioski, by ocenić je w jednej procedurze, w swojej odpowiedzi instytucja lub organ Unii powinny rozpatrzyć każdy wniosek oddzielnie. W szczególności jeśli uznają one taki wniosek za niedopuszczalny ze względów proceduralnych lub oddalą go z powodów merytorycznych, nie powinno to przesądzać o rozpatrzeniu pozostałych wniosków o wszczęcie procedury odwoławczej, objętych tą samą procedurą.
- (23) By zapewnić skuteczne rozpatrywanie spraw, instytucje i organy Unii powinny podejmować starania w celu spójnego stosowania kryteriów określonych w art. 11 rozporządzenia (WE) nr 1367/2006.
- (24) By zapewnić przejrzystość i skuteczne rozpatrywanie spraw, instytucje i organy Unii powinny mieć możliwość wprowadzania internetowych systemów przyjmowania wniosków o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej.

¹ Zob. wyrok w sprawie C-82/17 P, pkt 69.

- (25) Ponieważ cel niniejszego rozporządzenia, a mianowicie określenie szczegółowych zasad dotyczących zastosowania postanowień konwencji z Aarhus do instytucji i organów Unii, nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na jego rozmiary i skutki możliwe jest jego osiągnięcie tylko na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu.
- (26) Niniejsze rozporządzenie nie narusza praw podstawowych i jest zgodne z zasadami uznanymi na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwana dalej „kartą”), w szczególności z potrzebą zintegrowania wysokiego poziomu ochrony środowiska z polityką Unii (art. 37), prawem do dobrej administracji (art. 41) i prawem do skutecznego środka prawnego i dostępu do bezstronnego sądu (art. 47). Niniejsze rozporządzenie przyczynia się do zwiększenia skuteczności unijnego systemu kontroli administracyjnej i sądowej, i w rezultacie poprawia stosowanie art. 37, 41 i 47 karty, a tym samym wspiera zasadę praworządności zapisaną w art. 2 TUE.
- (27) Należy zatem odpowiednio zmienić rozporządzenie (WE) nr 1367/2006,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

W rozporządzeniu (WE) nr 1367/2006 wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 2 ust. 1 lit. g) i h) otrzymują brzmienie:

„g) »akt administracyjny« oznacza akt nieustawodawczy przyjęty przez instytucję lub organ Unii, który wywiera skutki prawne i zewnętrzne oraz zawiera postanowienia, które mogą naruszać prawo ochrony środowiska w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. f);

h) »zaniechanie administracyjne« oznacza nieprzyjęcie przez instytucję lub organ Unii aktu nie ustawodawczego, który wywiera skutki prawne i zewnętrzne, jeżeli takie nieprzyjęcie może naruszać prawo ochrony środowiska w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. f).”;

2) w art. 10 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Organizacja pozarządowa lub inni członkowie społeczeństwa spełniający kryteria określone w art. 11 są uprawnieni do złożenia wniosku o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej do instytucji lub organu Unii, które przyjęły akt administracyjny, lub – w przypadku zarzutu zaniechania administracyjnego – które powinny były przyjąć taki akt, wskazując jako podstawę, że taki akt lub takie zaniechanie narusza prawo ochrony środowiska w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. f).

Takie wnioski muszą być sporządzone na piśmie w terminie nieprzekraczającym ośmiu tygodni od daty przyjęcia aktu administracyjnego, powiadomienia o nim lub jego opublikowania, w zależności od tego, która z tych dat będzie późniejsza, a w przypadku zarzutu zaniechania administracyjnego – ośmiu tygodni od daty, w której akt administracyjny powinien być zostać przyjęty. We wniosku podaje się podstawy wszczęcia procedury odwoławczej.

2. Instytucja lub organ Unii, o których mowa w ust. 1, rozpatruje każdy taki wniosek, chyba że jest on oczywiście bezzasadny lub jednoznacznie nieuzasadniony. Jeżeli instytucja lub organ Unii otrzyma wiele wniosków o wszczęcie procedury odwoławczej tego samego aktu administracyjnego lub zaniechania administracyjnego, może zdecydować, że połączy te wnioski i rozpatrzy je jak jeden wniosek. Instytucja lub organ Unii udziela odpowiedzi zawierającej uzasadnienie na piśmie tak szybko, jak to możliwe, nie później niż 16 tygodni od upływu ośmiotygodniowego terminu wyznaczonego w ust. 1 akapit drugi.”;

- b) ust. 3 akapit drugi otrzymuje brzmienie:

„W każdym razie instytucja lub organ Unii podejmuje działania w terminie 22 tygodni od upływu ośmiotygodniowego terminu wyznaczonego w ust. 1 akapit drugi.”;

3) w art. 11 wprowadza się następujące zmiany:

a) dodaje się ustęp w brzmieniu:

„1a. Wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej mogą złożyć również inni członkowie społeczeństwa, pod warunkiem że:

- a) wykażą, że wskutek zarzucanego naruszenia prawa ochrony środowiska Unii ich prawa doznały uszczerbku, a sytuacja ta dotyka ich bezpośrednio w porównaniu z ogółem społeczeństwa; lub
- b) wykażą wystarczający interes publiczny i poparcie dla wniosku ze strony co najmniej 4000 członków społeczeństwa mieszkających lub mających siedzibę w co najmniej pięciu państwach członkowskich, po co najmniej 250 w każdym z tych państw;

W przypadkach, o których mowa w akapicie pierwszym, członków społeczeństwa reprezentuje organizacja pozarządowa spełniająca kryteria określone w ust. 1 lub przez prawnika uprawnionego do występowania przed sądem państwa członkowskiego. Ta organizacja pozarządowa lub ten prawnik współpracują z daną instytucją lub danym organem Unii, by w stosownych przypadkach wykazać, że spełniono warunki ilościowe określone w akapicie pierwszym lit. b), a na żądanie przedstawiają dalsze dowody na spełnienie tych warunków.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Komisja przyjmuje przepisy niezbędne do zapewnienia, aby kryteria i warunki wymienione w ust. 1 i ust. 1a akapit drugi były stosowane w sposób przejrzysty i spójny.”;

4) dodaje się artykuł w brzmieniu:

„Artykuł 11a

Publikacja wniosków i ostatecznych decyzji oraz internetowe systemy przyjmowania wniosków

1. Instytucje i organy Unii publikują wszystkie wnioski o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej – jak najszybciej po ich otrzymaniu – i wszystkie ostateczne decyzje w sprawie tych wniosków – jak najszybciej po ich przyjęciu.
2. Instytucje i organy Unii mogą wprowadzić internetowe systemy przyjmowania wniosków o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej i mogą wymagać, by wszystkie wnioski o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej były składane poprzez te systemy internetowe.”;

- 5) art. 12 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Jeżeli instytucja lub organ Unii nie podejmie działania zgodnie z art. 10 ust. 2 lub 3, organizacja pozarządowa lub inny członek społeczeństwa, którzy złożyli wniosek o wszczęcie wewnętrznej procedury odwoławczej zgodnie z art. 10, mogą wnieść skargę do Trybunału Sprawiedliwości zgodnie z odpowiednimi postanowieniami traktatu.”;
- 6) w całym tekście rozporządzenia odesłania do postanowień Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (Traktat WE) zastępuje się odesłaniami do odpowiednich postanowień TFUE i wprowadza się konieczne zmiany gramatyczne;
- 7) w całym tekście rozporządzenia, w tym w tytule, wyraz „Wspólnota” zastępuje się wyrazem „Unia” i wprowadza się konieczne zmiany gramatyczne.

Artykuł 2

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Art. 1 pkt 3 lit. a) stosuje się od dnia ... [18 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszego rozporządzenia].

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący